

In *Close* thematiseert Lukas Dhont subtiel hoe twee tienerjongens worstelen met de *gender expectations* van de maatschappij

aan. We hebben zo'n 1.600 mensen in begeleiding en krijgen 70 tot 80 nieuwe aanvragen per maand. Het UZ Gent kan dat niet blijven bolwerken; er zijn meer centra nodig.'

Psychologische screening

Stan Monstrey specialiseerde zich door een samenloop van omstandigheden in de transseksuele chirurgie, waarin hij nu geldt als een wereldautoriteit. Hij is al van bij de start, in 1979, lid van het Genderteam. 'Toen deed ik één ingreep om de drie maanden, vandaag zijn dat er tien per week. Meestal vraagt men mij een mannelijke borst te construeren bij iemand die als vrouw geboren is. Het gaat dan zowel om transjongens en -mannen als om niet-binaire personen. Ze hebben een onbehaaglijk gevoel bij hun borsten, die echt "in de weg" zitten. Uiteraard gaat er aan elke trans-operatie een grondige psychologische screening en een zorgtraject vooraf. Daardoor zijn er – in tegenstelling tot wat je weleens hoort – zeer weinig mensen die spijt krijgen van een dergelijke ingreep. Ik stel vooral vast dat de levenskwaliteit na zo'n operatie beduidend stijgt – en dat geeft mij als chirurg enorm veel voldoening.'

De professoren Motmans en Monstrey zijn geen onbekenden voor filmmaker Lukas Dhont – wiens vader overigens Rotariër is (in een Spaanse club). 'Tijdens de voorbereiding van mijn film *Girl* heb ik hen bestookt met vragen, want ik wou het transgendergegeven ten volle doorgronden. Al tijdens mijn eerste jaar op de filmschool wilde ik aan de slag met het verhaal van Nora Monsecour, die als adolescent – met een mannelijk lichaam – niet aan de slag mocht in de meisjesafdeling van de Antwerpse balletschool. Ik bewonderde haar enorm, omdat zij op zo'n jonge leeftijd al inging tegen de starre maatschappelijke normen. Zelf heb ik mij pas op mijn 21ste geout als homo. Ik voelde mij enigszins met haar verwant omdat ook ik lang gebukt ging onder *gender expectations*. Ik ben weliswaar geen transpersoon, maar ook ik lag in de knoop met bepaalde stereotypen van onze maatschappij. In mijn films wil ik personages tonen die niet per se in hokjes passen, maar bo-

ven alles *mens* zijn. Allemaal hebben we al eens een deel van onszelf verloochend om bij een groep te horen. *Close* gaat over een jongensvriendschap, zonder seksuele connotatie. Ook ik was als 13-jarige op zoek naar connectie, maar heb anderen soms "weggeduwd" omdat een intense vriendschap tussen twee jongens als "verdacht" werd beschouwd. Achteraf bekeken heb ik mezelf zo veel vriendschap ontzegd.'

Tegenbewegingen

Hoewel globaal het begrip voor genderdysforie groeit, zijn er toch ook enkele tegentendensen op gang gekomen. In sommige Amerikaanse staten, zoals Utah, is de zorg voor transjongeren drastisch afgebouwd. Ook in Zweden en Groot-Brittannië worden hulpcentra voor jongeren gesloten. 'De officiële reden is dat men geen zekerheid heeft over de langetermijneffecten van de ingrepen, maar eigenlijk zijn zulke beslissingen vooral ideologisch gekleurd. Ze worden genomen door politiek samengesteld commissies, niet door medici. Het klopt dat we niet in de toekomst kunnen kijken, maar voor veel betrokkenen is 'niets doen' geen optie. Ze staan mentaal niet altijd sterk, en

deze bevolkingsgroep kampt nu al met hoge suïcidecijfers', duidt Motmans.

Ook op het vlak van taalgebruik kan er nog een grote vooruitgang worden geboekt. Voorlopig is onze taal nog heel binair, al heeft de Nederlandse Taalunie de voorbije zomer nieuwe adviesteksten gepubliceerd over genderbewust taalgebruik. Daarin staat onder meer dat de verwijswaarden 'die' en 'hen' (in het enkelvoud) gebruikt kunnen worden om te verwijzen naar non-binaire personen. In landen als Noorwegen en Zweden is een non-binair voornaamwoord al jaren ingeburgerd. In Frankrijk veroorzaakte het voornaamwoord 'iel', een genderneutraal alternatief voor *il* en *elle*, eind 2021 flink wat commotie. Het bracht er een hele discussie op gang over inclusief taalgebruik, die nog verre van beslecht is.

Essentiëler is dat de wetgeving, en in het bijzonder het familierecht, nog helemaal in het teken staat van een onderscheid tussen man en vrouw. In 2019 bepaalde het Grondwettelijk Hof dat uit het beginsel van zelfbeschikking voortvloeit dat je niet moet aanvaarden dat je geslachtsregistratie niet overeenstemt met je genderidentiteit. Het Hof suggereerde daarbij één of meer categorieën aan de geslachtsregistratie toe te voegen (in de media vaak herleid tot het derde hokje 'X') of geslacht/gender niet langer beschouwen als een element van de burgerlijke staat. 'Die laatste optie lijkt mij de beste', zegt Motmans, 'Maar zo ver zal het allicht niet komen. Het zou wel kunnen leiden tot een zeer grondige denkoefening over de rol van geslacht en gender in het Belgische recht. Persoonlijk hoop ik dat er binnen 10 jaar geen geslacht meer zal worden geregistreerd op onze identiteitskaart. Uit Malta kunnen we een systeem overnemen waarbij biologische geslachtskenmerken worden geregistreerd bij de huisarts. Als er dan grote populatieonderzoeken moeten gebeuren, bv. in de context van baarmoederhalskanker of prostaatkanker, kan men gebruikmaken van die data. Dat zou pas leiden tot een écht inclusief beleid.'

S.V.

Nieuwe keuken voor Oekraïense vluchtelingen

Rc Bilzen-Alden Biesen sponsorde onlangs de installatie van een bijkomende keuken voor de Oekraïense vluchtelingen in de collectieve opvang op het domein van M.C. St-Jozef in Munsterbilzen. De toestellen en de kasten werden aangekocht bij Bilzerse bedrijven en het personeel van de stad zorgde voor de aansluiting van water en elektriciteit. Naast de paaseierenactie, de aankoop van een stofzuiger, een trampoline, een pingpongtafel en een basketbalring is dit weer een welkome extra steun voor de dertig Oekraïners die er momenteel verblijven.

